

Posudek bakalářské práce

Titul: *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast „Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi – země Severní Ameriky“.*

Autor práce: Marek Zikmunda

Vedoucí práce : PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Rozsah: 49 stran + vlastní přílohy a bibliografie, celkem 64 stran

Bakalářská práce Marka Zikmunda je založena na aplikovaném jazykovědném výzkumu odborné terminologie. Jejím cílem bylo vyexcerpovat odborné francouzské termíny zvoleného sémantického pole, analyzovat jejich gramatickou strukturu a ověřovat kvalitu jejich překladů do češtiny.

Pro svůj výzkum si autor vybral evropské legislativní texty z oblasti „Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi – země Severní Ameriky“ (kapitola rejstříku Eur-lex s kódem 11.40.40) o celkovém rozsahu cca 204 normostran ve francouzské i české verzi, což představuje paralelní korpus čítající přes 70.000 slov v české a téměř 90.000 slov ve francouzské verzi.

V teoretických pasážích nejprve stručně pojednal o technických aspektech práce překladatelů evropské legislativy. Podrobněji se pak zaměřil na způsob, jakým jsou v již obhájených bakalářských pracích na obdobné téma utříděny české překlady francouzských termínů. Autor si všímá především značné diverzity použitých metod: v devíti obhájených BP je použito sedm různých způsobů klasifikace. Konstatuje, že základní (první) úroveň větvení je provedena vždy podle dvou kritérií, a sice kvantitativního (počet nalezených českých ekvivalentů) a kvalitativního (správnost/nesprávnost nalezených překladů), přičemž třetí použitý způsob směšuje oba způsoby předchozí. Autor se vyhýbá kritickému zhodnocení jednotlivých klasifikací, což je škoda. Pozitivní je však to, že jeho analýzy vedou k formulaci velmi propracovaného způsobu vlastního (s. 21). Diagram vlastního třídění nabízí jednu otázku, kterou práce explicitně neřeší: jak by autor ve své klasifikaci zařadil např. termín se třemi překlady, z nichž dva by byly správné-synonymní a jeden chybný?

V paralelním korpusu našel diplomand 28 klíčových substantiv daného sémantického pole a dohledal k nim 108 kolokací. Získaný soubor termínů pak podrobil analýze. Ze strukturální analýzy opírající se o klasifikaci M. Mathieu-Colase vyplývá převaha typu N-A (46%) a N-de-N (27%).

Translatologickou analýzu založil autor na vlastním způsobu klasifikace překladů (s. 21). Tato škála má několik výhod: zahrnuje kategorie synonymních překladových variant a kontextových elips (zkrácené překlady) mezi typové kategorie překladů správných; u nesprávných překladů důsledně odděluje případ nerespektování závazného termínu (kdy nedojde k významovému posunu) od případu, kdy překlad neodpovídá originálu. Použití hyperonym / hyponym je rovněž v rámci škály formalizováno.

Drobné kritické výhrady je třeba vyslovit ke způsobu aplikace jednotlivých kritérií. Jednou z takových oblastí je hodnocení synonymie, které autor zakládá výhradně na Slovníku českých synonym (tj. na pramenu neterminologickém), což není slučitelné se způsobem, jakým autor (ve shodě s F. Čermákem) pojímá odborný termín (s. 24). Jestliže *bílý chléb* bude termínem pro pekaře a neterminem pro ostatní (s. 24) pak také *předpis, nařízení, ustanovení* (s. 38) budou termíny pro evropského zákonodárce, ale nikoli pro laické uživatele. Ve SČS

tak mohou být uvedena jako synonyma, ale z hlediska zpracovávaných textů o synonyma nepůjde.

Obdobným způsobem není do analýzy zahrnuta polysémie / homonymie příslušných termínů. Např. termíny *strana* a *část* (s. 38) jsou synonymní jen v omezeném okruhu významů, jinak nikoli.

Diplomand dochází na základě svých analýz k závěru, že u 10% termínů byl nalezen v některém z textů nesprávný překlad, avšak odečteme-li překlady nerespektující závazné termíny, bude skutečně chybných překladů asi poloviční množství z uvedených deseti procent.

Po formální stránce obsahuje práce všechny potřebné náležitosti, včetně přehledně členěné bibliografie (chybí zde citovaná práce M. Mathieu-Colase!), vlastních příloh a překladového slovníčku nalezených kolokací. V překladovém slovníčku autor nezmiňuje, zda uvádí všechny překlady, nebo jen překlady správné.

Závěr

Diplomand shromáždil a kvalitně zpracoval značné množství lexikálního materiálu na adekvátním teoretickém pozadí. Pečlivě analyzoval jak strukturu, tak i kvalitu překladů u nalezeného lexika, a pro svůj rozbor našel vhodnou vlastní metodu, založenou na zevrubné analýze metodiky svých předchůdců.

Předkládanou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím jako výbornou.

.....
PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

V Českých Budějovicích, dne 15. srpna 2008